

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 22. junija 1864.

Gospodarske stvari.

Brenkanje žita ob času cvetja.

Po iznajdbi gosp. Hooimbrenk-a. *)

„Novice“ so že povedale, da so v Eperney-i na Francozkem preteklo leto po iznajdbi g. Hooimbrenk-a na povelje cesarja Napoleona skušali žito, da bolje rodi, prisiliti s tem, da z volnatimi nalašč napravljenimi motozi cveteče žito na njivi drgajo.

Te volnate motoze po francozki naredbi si je dal narediti tudi prečastiti predsednik kranjske kmet. družbe, gospod Fid. Terpinc, kateri nobene novine ne prezre. Prve tri dni t. m. je dal na svoji grajščini 1 oral rži, 13., 14. in 15. dne t. m. pa 1 oral pšenice v cvetji brenkati ter je pri prvi vleki sam pomagal.

Ob svojem času bo gospod predsednik „Novicam“ povedal izid te skušnje. Pokazalo se bo, je li brenkanje pomagalo veči rodovitnosti ali ne, zakaj skušnja se je prav na enaki njivi naredila, ktera dva orala meri; tudi žito se bode natanko poželo in omlatilo.

Košnja.

Kositi in senó (mrvo) spravljati je zraven žetve nekako najvažnije opravilo vsacega kmetovavca.

Največ je na tem ležeče, da se pravi čas košnje zadene.

Košnja naj se takrat prične, ko je trava večidel že popolnoma ocvetela. Na tistih travnikih, kjer kimej raste, pravijo zvedeni kmetovavci, da je takrat pravi čas košnje, kadar začne kimej zoreti. Pri tem se mora pa tudi na vreme paziti; če je vreme lepo, ne obotavljaj se s košnjo; ako prideš z odlašanjem v deževno vreme, sam si kriv nadlog, ki jih potem imaš. Se vé pa, da vremena ne more nihče prerokovati, ne mala ne vélika pratika, in da brez krivice lastne zaide gospodar večkrat v sitno vreme. Le na tistih travnikih, ki se na leto le enkrat kosé, čakaj s košnjo toliko časa, dokler trava popolnoma ne dozori, da se nekoliko semena po travniku raztrosi, čeravno se tacim travnikom, da se trava bolj na njih zgosti in bolj spešno raste, tako lahko pomore, da senenega drobú potrešeš po njih ali pa prstí, ki se je gnojnice močno napila. Travniki poleg potokov se morajo prvi kositi, da jih prišedša voda ne zalije, in trave ali pa že sená ne posvinja ali ne poplavi.

Senéna košnja se na dobrih travnikih navadno začne sred meseca rožnika, malo pred ali kmali po tem ali tudi še le pred kresom; otava se kosí pa proti koncu vélicege srpana (avgusta), ali pa mesca kimovca, dokler je še lepo vreme; kdor jo pa dalje rasti pustí, jo — kakor prislovica pravi — za pečjo suší. Navadna

razmera teh košinj (senéne in otavine) ene proti drugi je kakor 12 do 7, to je: če nakosiš sená (mrve) 12, nakosiš otave 7 centov.

Trava se mora, kar je moč, tikama zemlje kositi; le varovati se mora, da se rastlinam osrčje prehudo ne poseče. Ni tedaj vsak dober kosec. Kdor povrh seče, manj nakosí, pa je tudi kriv, da otava ne raste tako hitro in se travine koreninice ne zgosté tako, kakor takrat, ko se trava odreže tikama zemlje.

Če se pokošena trava naglo posuší, dobí senó kaj prijeten duh, lepo rumeno-zelenkasto barvo, in tako seno je tečna in redivna klaja. Sušilo je cvet srečne košnje. Da bi le vreme tolikrat ne nagajalo gospodarjem. Kako se suší senó, na večer in ob deževnem vremenu na kopice deva in zopet razmetava in obrača dvakrat na dan, zjutraj in popoldne, to je tako navadno delo, da ni treba govoriti o njem. Le to povemo: ako leži ob dolgem dežji trava mokra v kopicah ali raztrošena po senožeti, dobro je, da jo tudi med dežjem obrneš, da ti ne bode rumena ali marogasta.

Naši kozolci so gospodarjem saj nekolikšno zavetje pred sitnim dežjem.

Detelja se za senó kosí, kadar je v najlepšem cvetji, kadar je njiva skoz in skoz rudeča, za otavo pa, kadar jamejo cvetne glavice venéti in rujaveti.

Senó in detelja se morate vselej le suhi spravljati in v senice zmetati, da se ju zaduhli duh in plesnoba ne loti. Če pa tega ni mogoče popolnoma odvrniti, je dobro, da se med bolj vlažne lege nekoliko kuhinske solí potrese, — na 1 cent klaje kakih 7 do 8 lotov. Sol posrka preobilo vlago, in mrvo obvaruje, da se ne uname.

Na Tiroljskem natlačijo senó v velike kopice, kjer se prav trdo vleže. Pravijo, da senó v teh kopicah „dobro zgorí“ (gut abbrennt) in da mu tako ves prijeten duh in vsi redivni deli popolnoma ostanejo. Kar ga za vsakdanjo krmo potrebuje, ga s kopic z nalašč zato napravljenimi nožmi od zgorej na doli režejo.

„Wochenblatt der Land-, Forst- und Hausw.“

Gospodarska skušnja.

* Svinja čedna žival. — 6 svinj enake teže je pital nemšk gospodar 7 tednov. Tri je vsaki dan s krtačo in štriglom čedil, treh pa ne. Čeravno so prve tri manj snele, je vendar vsaka po 30 funtov več vágala memo družih treh. Ali ni dokaz, da prešičem treba snažnosti?

„Meklenb. Annal.“

O goveji kugi.

Na Hrvaškem še ni kuge konec. Po naznanilu kr. namestništva zagrebškega od 13. t. m. je v mestu Križevcu potihnila, pa v zagrebški županiji v Št. Ivanu, v križevski županiji v selu Torčeću se prikazala: v

*) Gospod Terpinc imenuje to delo brenkati po imenu iznajdnika gosp. Hooimbrenka. Vred.